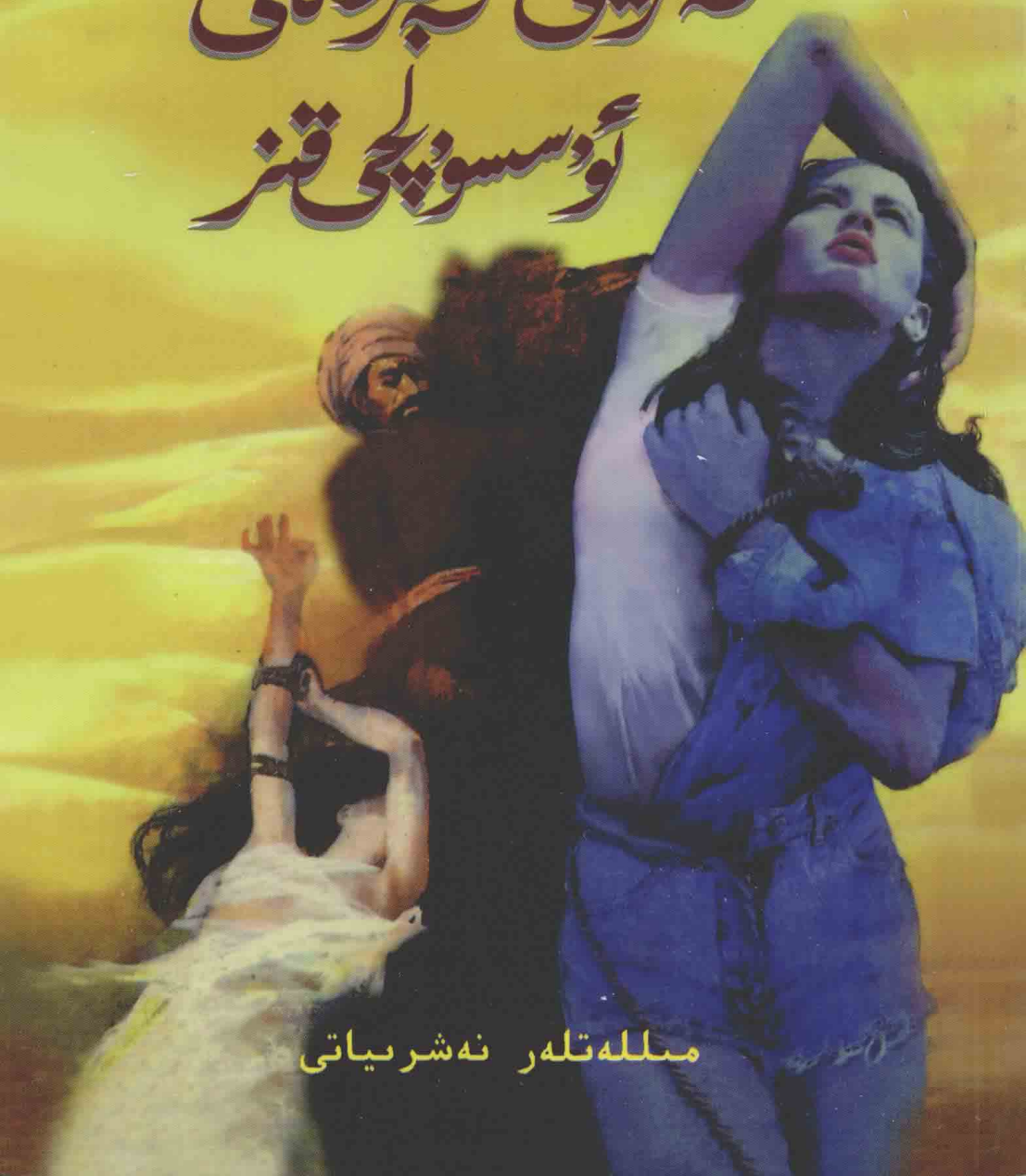

Konsalik

● ه . گ . کونسالیک ●

سهریلی کی پردازی و دس سوچی قنر

میلله تله ر نه شریاتی

译文校订：
责任编辑：穆罕默德·伊明
责任校对：海仁莎·肉孜

图书在版编目(CIP)数据

沙漠舞女：维吾尔文/(德)孔萨利克(Konsalik)著；吐尔逊·热依木等译. —北京：民族出版社，1998. 11

ISBN 7-105-03226-X

I. 沙… I. ①孔…②吐… III. 长篇小说—德国—现代—维吾尔语(中国少数民族语言) IV. I516.45

中国版本图书馆 CIP 数据核字(98)第 21258 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

民族出版社微机照排 民族印刷厂印刷

各地新华书店经销

1999 年 2 月第 1 版 1999 年 2 月北京第 1 次印刷

开本：850×1168 毫米 1/32 印张：16.875

印数：0001—4000 册 定价：16.50 元

本书根据安徽文艺出版社 1990 年 6 月第 1 版第 6 次印刷版本翻译出版。

بۇ كىتاب ئەنخۇي ئەدەبىيات نەشرىياتى 1990-يىلى 6-ئايدا نەشر قىلغان 1-نەشرى 6-باسمىسىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

تەرجىمە تەھرىرى : مۇھەممەت ئىمىن
مەسئۇل مۇھەررىرى :
مەسئۇل كوررېكتورى : خەيرىنسا روزى

ھ. گ. كونسالىك
سەھرايى كەبىردىكى ئۇسسۇلچى قىز

نەشر قىلغۇچى : مىللەتلەر نەشرىياتى
ۋە تارقاتقۇچى :
(بېيجىڭ شەھىرى خېيپىڭلى شىمالىي كوچا 14-قورۇ
پوچتا نومۇرى : 100013، تېلېفون نومۇرى : 010.64228007)
تىزغۇچى : مىللەتلەر نەشرىياتى ئېلېكترونلۇق مەتبەئە سىستېمىسى
باسقۇچى : مىللەتلەر باسما زاۋۇتى
ساتقۇچى : جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرى
1999-يىلى 2-ئايدا بېيجىڭدا 1-قېتىم نەشر قىلىندى
1999-يىلى 2-ئايدا بېيجىڭدا 1-قېتىم بېسىلدى
ئۆلچىمى : 1168×850م، 32 كەسلىم،
باسما تاۋىقى : 16.875 سانى : 4000—1
باھاسى : 16.50 يۈەن

جۇڭگولۇق كىتابخانلارغا

مەن ئون ياش چېغىمىدىلا ماركو پولو ساياھەت قىلغان سىرلىق مەملىكەتنى چۈشۈمدە كۆرگەنىدىم، ئۇ ئاجايىپ سېھرىي كۈچكە تولغان، گۈزەللىكىنى تەسۋىرلەشكە تىل ئاجىزلىق قىلىدىغان بىر ماكان ئىدى. بالىلىق چاغلىرىمدا، سىۋېن ھېندىن^①دىن ۋە ئۇنىڭ يىپەك يولىنى بويلاپ ھەم چۆل-باياۋانلارنى كېسىپ ئۆتۈپ، سىرلىق يوسۇندا غايىب بولغان كۆللەرنى ئىزدەش يولىدىكى ئارخىئولوگىيىلىك سەپەرلىرىدىن روھلانغان ۋە ئىلھاملانغانىدىم. كېيىنچە، ھەتتا غەرب دۇنياسى ئانچە بىلمەيدىغان مىللەتتىمۇ نەچچە مىڭ يىللىق تارىخقا ئىگە يۈكسەك مەدەنىيەتنىڭ بولۇشى بارغانسېرى ئەقىل يەتمەيدىغان شەكىللەر بىلەن مېنى ئۆزىگە جەلپ قىلىۋالغانىدى، شۇنىڭ بىلەن مەن جۇڭگونى يېزىق بىلەن تەسۋىرلىگەن ۋە رەسىم بىلەن خاتىرىلىگەن كىتابلارنىڭ ھەممىسىنى ئوقۇشقا باشلىغانىدىم. نەچچە ئون يىلدىن بۇيان، ئاشۇ مەركىزىي دۆلەتنى ئۆز كۆزۈم بىلەن بىر كۆرسەم، دەيدىغان بىردىنبىر مۇھىم ئارزۇ قەلبىمنى چۇلغاپ كەلدى. بۇ بىرخىل تىزگىنلىگىلى بولمايدىغان مۇھەببەت ئىدى. شۇنىڭ بىلەن مەن مەيۋىد، ياغاچ ئويما، يىپەك سىزما،

① سىۋېن ھېندىن (1865—1952) شۋېتسىيىلىك ئېكىسپېدىتسىيىچى. ئۇ كۆپ قېتىم جۇڭگونىڭ شىنجاڭ، شىزاڭ قاتارلىق رايونلىرىغا كېلىپ ئېكىسپېدىتسىيە قىلغان.

رەڭلىك ياغاچ ئويما، خاقانلارنىڭ شىرلىرى ۋە ئالۋاستى نىقاب-
لىرى قاتارلىقلارنى يىغىپ توپلىدىم.

كېيىنكى چاغلاردا، ئاخىر مەن ساياھەتچى سۈپىتىدە جۇڭ-
گوۋى زىيارەت قىلماقچى بولۇپ، ئۆزۈم كېچە-كۈندۈز تەلپۈنۈپ
تۇرغان بۇ دۆلەتكە باردىم. ھازىرغىچە مەن جۇڭگوغا ئىككى
قېتىم باردىم، تىيەنئەنمېن مەيدانىدا تۇرۇپ مىڭلىغان-تۈمەن-
لىگەن سەيلە-ساياھەتچىلەرگە نەزەر تاشلىدىم، يىخپىيۈەن باغچى-
سىنىڭ سەينالىرىنى ئايلاندردىم، خان ئوردىسىنى ئارىلىدىم،
سەددىچىن سېپىلىنىڭ ئۈستىدىن يىراقلارغا نەزەر سالىدىم،
تيەنئەن باغچىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ھۆرمەت تۇيغۇسى بىلەن مىڭ
سۇلالىسى قەبرىستانلىقىدىكى يەر ئاستى ئوردىسىغا چۈشتۈم.
شۇندەك چىن شىخوئاڭنىڭ قونچاق لەشكەرلىرىنى، گۈيلىننىڭ
تەلىماتىگە مەنزىرىلىرىنى شۇنىڭدەك چاڭجياڭ دەرياسىنىڭ
ئۈچ بوغۇزىنى تاماشا قىلدىم. شۇنىڭ بىلەن ئۆزۈمنى گۇيا
بۇنىڭدىن نەچچە مىڭ يىل ئىلگىرىلا باشقىچە بىرخىل ھالەتتە
بۇ يەرگە كەلگەن كىشىدەك ھېس قىلىپ قالدىم.

ئەمدى، مەن يازغان 129 روماننىڭ بىرنەچچىسى خەنزۇ
يېزىقىدا نەشر قىلىنىش ئالدىدا تۇرۇپتۇ. مېنىڭ بالىلىق دەۋ-
رىمدە پەيدا بولغان تەشەببۇس مۇشۇنىڭ بىلەن قېنىپ، سىلەر-
گە ئېغىز ئېچىش ئىمكانىيىتىگە ئېرىشتىم. مېنىڭ كىتابىمنى
ئوقۇپ ھايانلىنىشىڭلارنى ۋە خۇشال بولۇشىڭلارنى تىلەيمەن.
ھەمدە كىتابىمنى ئوقۇغان شۇ بىرنەچچە سائەتتە سىلەر ئۈچۈن
يىراق بولغان بىر دۇنياغا قەدەم قويسىلەر، بۇ خۇددى سىلەر-
نىڭ دۇنيارىڭلار ماڭا يىراق بولغاندەكلا بىر ئىش. سىلەر كۈن-

سالىكنىڭ تېخىمۇ كۆپرەك كىتابىنى ئوقۇغىمىز كېلىۋاتىدۇ!
دېيىشىڭلار مۇمكىن. شۇنداق قىلىپ بىز ياخشى دوستلاردىن
بولۇپ قالىمىز. مانا، بۇ مېنىڭ ئۆمۈرلۈك ئارزۇيۇم.
مەن جۇڭگولۇق بارلىق كىتابخانلىرىمغا چىن قەلبىمدىن
ئېھتىرام بىلدۈرىمەن.

konsalik

كىرىش سۆز

سەي خۇڭجۇن

ھېينز • G • كونسالىكنىڭ ئەسلى ئىسمى ھېينز گۇنتېر (Heinz Gunther) بولۇپ، ئۇ فېدېراتىپ گېرمانىيىنىڭ ئەڭ ئاتاقلىق ئاممىباب رومانىستى، 1921-يىلى 5-ئاينىڭ 28-كۈنى كىيۈلىندا تۇغۇلغان. ئاتىسى شۇ جايدىكى بىر سۇغۇرتا شىركىتىنىڭ دىرېكتورى بولۇپ ئىشلىگەن، بوۋىسى ساكسونىيەنىڭ ئاۋگسبۇرگتىكى ۋارىسمەن ئاقسۆڭەك ئىدى، ئۇ ۋىليام دەۋرىدە ئاقسۆڭەكلىك مەرتىۋىسىدىن ئۆزلۈكىدىن ۋاز كەچكەن. ھېينز تۇغما ئەقىللىق، ئۆتكۈر ۋە ئۆگىنىشكە ئامراق ئىدى. ئۇ ئون ياش ۋاقتىدا ھىندىئانلارنىڭ تۇرمۇشى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن بىر ھېكايە يېزىپ، ئۈچ مەشىق دەپتىرىنى لىق تولدۇرۇۋەتكەن. ئۇ 12 ياش ۋاقتىدا «قايتىپ كەلگىن يۇرتۇڭغا» دېگەن بىر پوۋېست يازغان. 15 يېشىدىن تارتىپ، يەرلىك گېزىت-ژۇرنال-لاردا ھېكايە قاتارلىق ئەدەبىي ئەسەرلىرىنى ئېلان قىلىشقا باشلىغان. ئۇ 17—18 ياش ۋاقتلىرىدا تىياتىرغا بەكرەك قىزدىقپ، قەدىمكى يۇنان درامىلىرى تەقلىدە بىر نەچچە تراگېدىيە

ئىجاد قىلغان، ئۇنىڭ ئىچىدىن بىرى ئۇرۇش پارتلىغانلىقتىن توختام بويىچە سەھنىگە ئېلىپ چىقىلماي قالغان. ئۇ ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، ئاتىسىنىڭ ئارزۇسى بويىچە مېۋىخېنىغا بېرىپ تىبابەتچىلىكنى ئۆگەنگەن، ئۈچ مەۋسۈمدىن كېيىنلا ئوقۇشنى ئۆزگەرتىپ تىياتىر ئۆگىنىشكە كىرىشكەن. ئۇنىڭ تىياتىر رېژىسسورى بولۇش ئارزۇسى ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشى ئوتىدا بىت-چىت بولغان. ئۇ ئەسكەرلىككە ئېلىنىپ، لېيتېنانت دېگەن ھەربىي ئۇنۋانغا ئېرىشكەن ۋە سوۋېت ئىتتىپاقىغا ھەربىي مۇخبىرلىققا ئەۋەتىلگەن. ئۇرۇشنىڭ ئاخىرقى مەزگىللىرىدە سىمولىنىسكى ئەتراپىدا ئۇنىڭ سول بىلىكى ئېغىر يارىدار بولغان. ساقايغاندىن كېيىن ئارقا سەپ تارماقلىرىغا يۆتكەلگەن. شۇ مەزگىللەردە بىرقانچە سەھنە ئەسىرى يازغان ھەمدە ئۇرۇش ئورنىدىكى بەزى دوختۇرخانىلارنى ئارىلاپ يۈرۈپ سەييارە ئويۇن قويغان. ئۇرۇشتىن كېيىن ئامېرىكا قوشۇنلىرىدا نىڭ ئەسەرلەر لاگېرىغا قامالغان، قويۇپ بېرىلگەندىن كېيىن ئۆز يۇرتى كىيۇلىنغا قايتىپ كەلگەن. 1948-يىلى ئۇ ۋېستفالىنىڭ بىر سودىگەرنىڭ قىزى، ھۆكۈمەت قارمىقىدىكى مەدەنىيەت ئوقۇتقۇچىسى ئېلىسبېت بىلەن توي قىلغان. ئۇ ئىلگىر-ئاخىر بولۇپ «قىزىقارلىق رەسىملىك ژۇرنال» نىڭ باش مۇھەررىرى ۋە لىبوراتور نەشرىياتى دراما تەھرىر بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى بولغان. 1951-يىلىدىن باشلاپ كەسپىي يازغۇچى بولۇپ، ئەسلى يۇرتى بۇلغارىيىدىكى ئانىسىنىڭ ياتلىق بولۇشتىن ئىلگىرىكى ئىسىم-فامىلىسى بويىچە كونسالىك دېگەن تەخەللۇس بىلەن ئەسەرلىرىنى ئېلان قىلغان. 1952-يىلى، ئۇ «سەھرايى كەبىردە»

كى ئۇسسۇلچى قىز» دېگەن تۇنجى رومانىنى نەشىر قىلدۇرغان. 1956-يىلى ئۇ يەنە گېرمانىيىلىك بىر ھەربىي دوختۇرنىڭ سو-ۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئۇرۇش ئەسىرلىرى لاگېرىدىكى تۇرمۇشى تەسۋىرلەنگەن «ستالىنگرادتىكى دوختۇر» دېگەن رومانىنى نەشىر قىلدۇرغان. بۇ رومان نەشىر قىلىنغاندىن كېيىن زىلزىلە پەيدا قىلىپ، "ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشى خاتىرىلەنگەن، كىشىلەرنىڭ يۈرەك تارىنى تىترىتىدىغان ھۆججەت" دەپ ئاتالغان. بۇ رومان 1980-يىلغا كەلگۈچە جەمئىي 3 مىليون 500 مىڭ نۇسخا تارقىتىلىپ، ئۇرۇشتىن كېيىنكى نېمىسچە روماننىڭ تارقىتىلىشى بويىچە ئەڭ يۇقىرى رېكورت يارىتىلغان. رومانغا ئاساسەن ئۆزگەرتىپ ئىشلەنگەن شۇ ناملىق ھېكايە فىلىم 1958-يىلى فرانسىيىنىڭ 9-نۆۋەتلىك ۋىس خەلقئارالىق كىنو بايرىمىدا ئەڭ ئېسىل چەت ئەل ھېكايە فىلىمى بويىچە بىرىنچى دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن، ئەر-ئايال باش قەھرىمانلارنىڭ رولىنى ئالغۇچىلارمۇ ئايرىم-ئايرىم ھالدا ئەڭ ياخشى ئارتىس مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن.

كونسالىك يۇقىرى مەھسۇلاتلىق يازغۇچى بولۇپ، ھازىر-غىچە 129 رومان نەشىر قىلدۇرغان، ئەسەرلىرى چەت ئەل يېزىقىغا تەرجىمە قىلىنغان، تۈرلۈك نەشىر نۇسخىلىرى 850 نەچچە تۈرگە يەتكەن، ئومۇمىي تارقىتىلغان تىراژى 79 مىليوندىن ئاشقان (1988-يىل 7-ئاينىڭ 31-كۈنى ئېلىنغان مەلۇمات)، ھەمدە كۈنىگە 10 مىڭ نۇسخىدىن سېتىلىش سۈرئىتى بويىچە داۋاملىق ئېشىپ بارغان، بۇ، بۈگۈنكى نېمىس يازغۇچى-لىرى ئىچىدە بىرىنچى ئورۇندا تۇرىدۇ. ئۇنىڭ دەسلەپكى دەۋر-

دىكى ئەسەرلىرىنىڭ ماتېرىياللىرى ئاساسەن ئۆزىنىڭ ئۇرۇش دەۋرىدە سوۋېت ئىتتىپاقىدا باشتىن كەچۈرگەن سەرگۈزەشتىلەر بىلەن ئېلىنغان بولۇپ، ئۇرۇشقا قارشى تۇرۇش ۋە ئۇرۇشنىڭ رەھىمسىزلىكىنى پاش قىلىش ئاساسىي تېما قىلىنغان، ئۇنىڭ مۇشۇ خىلغا ياتىدىغان «ستالىنگرادتىكى دوختۇر» ناملىق رومانىدىن باشقا يەنە «ئۇلار ئاسماندىن چۈشتى» (1958)، «يۇقىرى سۈرئەتلىك ھەربىي تاشيول» (1958)، «999-نومۇرلۇق ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش لاگېرى» (1959)، «روسىيە سىمفونىيىسى» (1962)، «ئالتىنچى ئارمىيىنىڭ قەلبى» (1964)، «تايگا رايونىدىكى ئىشقى-مۇھەببەت كېچىسى» (1966) دېگەنگە ئوخشاش ئەسەرلىرىمۇ بار. شۇڭا ئۇنى بەزىلەر «روسىيە روھىغا ئىگە كىيۈللىق ئادەم» دەپ ئاتىشىدۇ. كونسالىك دوختۇرلۇق تېمىسىدا ئەسەر يېزىشقا ئامراق، ئۇنىڭ بىر مۇنچە ئەسەرلىرىدە دوختۇر باش قەھرىمان قىلىنغان، مەسىلەن، «ستالىنگرادتىكى دوختۇر»، «راك كېسەلى شىپاخانىسى» (1961)، «ئېلىپ كېلىنگەن يۈز» (1962)، «چۆل-باياۋاندىكى دوختۇر» (1971)، «ئايال چار پادىشاھنىڭ خوسۇسىي دوختۇرى» (1974)، «ئۇندە تۇلغان پەرىشتە» (1974)، «گۈزەل ئايال دوختۇر» (1977)، «قولۋاقلىق دوختۇر» (1983) ۋە ھاكازالار. ھەتتا ئۇنىڭ ئۆزىمۇ مۇنداق دەيدۇ: «مېنىڭ دوختۇر پېرسوناژ بولمىغان بىر كىتابىمۇ يوق. نېمە ئۈچۈن؟ چۈنكى مەن دەسلەپتە دوختۇر-لۇقنى ئۆگىنىپ، كېيىن كەسپىمنى ئۆزگەرتكەن ئىدىم. دوختۇر بولالمىغانلىقىم يۈرىكىمدىكى بىر خىل جاراھەت بولۇپ قالدى. شۇڭا مېنىڭ ھەر بىر ئەسىرىمدە بىر دوختۇر پېرسوناژ

بار. “ ئۇ تىببىي پەن خەۋەرلىرىگە ئىزچىل كۆڭۈل بۆلگەن، ئۇزۇندىن بۇيان ئون نەچچە خىل كەسپىي ژۇرنالغا مۇشتەرى بولۇپ كەلگەن، ھەمدە دائىم ئوپىراتسىيە ئۈستىلىنىڭ يېنىدا ھازىر بولۇپ تۇرغان، دوختۇرخانىنىڭ ئامبۇلاتورىيىسىنى كۆ-زەتكەن، تىببىي پەننىڭ يېقىنقى تەرەققىياتىنى ئىگەللەش ۋە ئەسەرلىرىدە ئۇنى چىنلىق بىلەن ئىپادىلەش ئۈچۈن، دوختۇرلار ۋە كېسەللەر بىلەن مۇڭدېشىپ تۇرغان. مەسىلەن، ئۇنىڭ «را-دىئاتسىيىلىك قول» (1984) ناملىق 100-رومانىدا كېسەلنى نۇر بىلەن داۋالاشتىن ئىبارەت يېڭى تېخنىكا تەسۋىرلەنگەن. 60-يىللارنىڭ ئاخىرى ۋە 70-يىللارنىڭ باشلىرىدا، ئۇ ئۆز ئىجادىيىتىدە رېئال تۇرمۇشتىكى چوڭ-چوڭ ۋەقەلەرنى ئىپادە-لەشكە قاراپ بۇرۇلۇش ياسىغان، مەسىلەن، تېررورلۇق ھەرد-كەت، زەھەرلىك چېكىملىك چېكىش ۋە سېتىش ئەھۋاللىرى، جىنسىي ئازادلىق، ئوتتۇرا شەرق مەسىلىسى، ئامېرىكا-سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ جاسۇسلۇق جېڭى، شەرق ئەللىرى بىلەن غەرب ئەللىرىنىڭ مۇناسىۋىتى، نېفىت كرىزىسى، ۋېيتنام مۇساپىر-لىرى قاتارلىقلار ئۇنىڭ قەلىمى ئاستىدا ئەكس ئەتتۈرۈلگەن ئاساسىي ۋەقەلىكلەردۇر. يەنە مەسىلەن، «پراگادىكى قانلىق توي مۇراسىمى» (1969) دا سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ چىخسلوۋا-كىيەگە تاجاۋۇز قىلىپ كىرگەنلىكى بايان قىلىنغان؛ «قاقتى-سوقتى قىلىش» (1972) تا مېۋىخېن ئولىمپىك تەنھەرىكەت يى-غىنىغا تەييارلىق كۆرۈش مەزگىلىدىكى خەلقئارالىق قاقتى-سوقتى قىلىش ئەنزىسى تەسۋىرلەنگەن؛ «سۆلەتۈز بايۋەچچە» (1972) دە بايلارنىڭ بالىلىرىنىڭ ئىش-ئىشرەتلىك تۇرمۇشى

يېزىلغان؛ «كېمىدىكى لەھەڭ» (1976) دە تېررورچىلارنىڭ كېمىنى بۇلاپ، ئادەمنى باغلاپ تۇتقۇن قىلىشى تەسۋىرلەنگەن؛ «جاسۇسلۇق تورىدىكى مۇھەببەت» (1977) تە ئامېرىكا بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى ئوتتۇرىسىدىكى جاسۇسلۇق ھەرىكەتلىرى يېزىلغان؛ «ئايال ۋارىس» (1979) تا گرىتسىيىنىڭ ئايال كېمە پادىشاھى ئاۋناشسىنىڭ نىكاھ ئۆزگىرىشى تەسۋىرلەنگەن؛ «زە-ھەرلىك چېكىملىك رەۋەندىسىنىڭ نەپىسى» (1980) دە بۈگۈنكى غەربلىكلەرنىڭ زەھەرلىك چېكىملىك چېكىشى، شاللاقلىقى ۋە چۈشكۈنلىشىشى يېزىلغان؛ «ئالتۇن رەڭلىك ئوكيان» (1987) دا ۋېيتنام مۇساپىرلىرىنىڭ دېڭىزدىكى سەرسانلىق، مۈشكۈل كەچۈرمىشلىرى تەسۋىرلەنگەن.

كونسالىك ھېكايە توقۇشقا ماھىر، ئۇنىڭ ئەسەرلىرىنىڭ ۋەقەلىكى ئەگرى-توقاي، تەسۋىرى جانلىق بولۇپ، كۆپىنچىسىدە مۇھەببەت ئاساسىي سۈژىت قىلىنغان. كۆپ ھاللاردا ئۈچ بۇرجەكلىك ھەتتا كۆپ بۇرجەكلىك مۇناسىۋەت بايان قىلىنغان بولۇپ، ئاخىرقى تۈگىنى پېرسوناژلارنىڭ مۇرادىغا يېتىشى بىلەن ئاياغلىشىدۇ. ئەسەرنىڭ يېزىلىشى ئاددىي ھەم راۋان بولغانلىقى ئۈچۈن، ھەر قايسى تەبىقە زاتلىرىنىڭ قىزغىن ئالقدىشىغا سازاۋەر بولغان، دېمەك ئۇنىڭ ئەسەرلىرى نۇرغۇن نېمىسلارنىڭ بىكار ۋاقىتلىرىدا قولدىن چۈشۈرمەيدىغان، سەپەردە يېنىدىن ئايرىمايدىغان ئىچ پۇشۇقنى چىقىرىش كىتابى بولۇپ قالغان. ئومۇمەن، ئۇنىڭ ھەربىر يېڭى ئەسىرى دۇنياغا كېلىشى بىلەنلا چاپ-چاپ سېتىلىدىغان كىتاب بولۇپ قالغان. فېدېرانتسپ گېرمانىيىدىكى ھەرقايسى چوڭ كىتابخانىلار ۋە كىتاب-

ژۇرنال يايىملىرىدا ئۇنىڭ كىتابلىرى كۆزگە روشەن چېلىقىدۇ. خان جايلارغا قويۇپ سېتىلىدۇ. بىرمۇنچە كىتابپۇرۇشلار قەدىزچىلىق بىلەن، كونسالىك دېگەن بۇ ئىسىم گويا بىر ماركا، كونسالىكنىڭ كىتابى گويا بىر ئېسىل تاۋار، دېيىشمەكتە. كونسالىكنىڭ ئەسەرلىرى يەنە كىنو-تېلېۋىزىيە ساھەسىدىكىلەر. نىڭمۇ قەدىرلىشىگە ئېرىشىپ كەلمەكتە. ھازىرغا قەدەر ئۇنىڭ ئەسەرلىرىدىن ئون نەچچىسى ئۆزگەرتىلىپ، ھېكايە فىلىم ياكى چاتما تېلېۋىزىيە تىياتىرى قىلىپ ئىشلەندى.

كونسالىك ئوبزورچىلىق ساھەسىدە كىتابخانلار بىلەن تاما-شېبىنلاردىن ئىبارەت ئىككى تەرەپ بىلەن روشەن سېلىشتۇرما ھاسىل قىلدى. ئورتو دوكتال ئەدەبىي ئوبزورچىلار ئۇنىڭ ئەسەرلىرىنى ئانچە نەزەرگە ئېلىپ كەتمەيدۇ، بىرمۇنچە ئەدەبىيات تارىخى كىتابلىرىدا ئۇ ئانچە تىلغا ئېلىنمايدۇ، كۆپ دېگەندە ئۇنىڭ «ستالىنگرادتىكى دوختۇر» دېگەن ئەسىرىلا تىلغا ئېلىپ قويۇلىدۇ، خالاس. بەزى مەشھۇر قامۇسلارغىمۇ ۋە كۆپ ساندىكى يازغۇچىلار لۇغىتىگىمۇ كونسالىك دېگەن ئىسىم كىرگۈزۈلمىگەن. كونسالىك ئوبزورچىلارنىڭ سالقىن پوزىتسىيىسىگە پەرۋا قىلىپ كەتمىگەن. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: "كەسپىي ئەدەبىي ئوبزورچىلار ماڭا قىزىقىپ كەتمەيدۇ. مەن ئۈچۈن مۇھىمى كىتابخانلارنىڭ مېنى قانداق ئويلايدىغانلىقىدا؛ مەن ئۈچۈن ھەل قىلغۇچ ئەھمىيەتكە ئىگە بولغىنى ئۆزۈم ھەر كۈنى تاپشۇرۇۋالغان نەچچە يۈز پارچە خەتتىن ئاڭلايدىغان گەپلەر. مەن كىتابخانلاردىن تاپشۇرۇۋالغان خەتلەر ھەرگىزمۇ كەم ئەقىل كىشىلەر يازغان خەتلەر ئەمەس. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا مۇدىر ۋارچىلار، بانكا

دېرىكتورلىرى بار. ئۇلار ماڭا خەت يېزىپ، مېنىڭ كىتابىمنىڭ ئۇلارغا كۆڭۈللۈك كەيپىيات ۋە جىددىيلىك تۇيغۇسى بەخش ئەتكەنلىكىگە تەشەككۈر ئېيتىشقان. “بەزىلەر كونسالىكتىن ئۆزىنى قايسى تىپتىكى يازغۇچىلار قاتارىغا كىرگۈزىدىغانلىقىنى سورىغاندا، ئۇ جاۋاب بېرىپ مۇنداق دەيدۇ: “مەن ئۆزۈمنى كىشىلەرنىڭ ئىچ پۇشۇقىنى چىقىرىش ئۈچۈن ئەسەر يازىدىغان يازغۇچىلار تىپىگە كىرگۈزىمەن، بۇ يەردە، «ئىچ پۇشۇقىنى چىقىرىش، دېگەن سۆزنى شۇنداق چۈشىنىش لازىمكى، كىشىلەر كەسكىن ئاساسىي تېما ۋە ۋەقەلىكلەرنى شۇنىڭدەك ئىنسانلارغا، جەمئىيەتكە ياكى سىياسەتكە ئائىت مەسىلىلەرنى قۇرۇقتىن-قۇرۇق بىر تەرەپ قىلماستىن، بەلكى ئۇلارنى ئاممىۋىلاشتۇرغان ھالدا ھەر قانداق كىشى چۈشىنەلەيدىغان سۆز، ۋەقەلىك ۋە شەكىللەر ئارىسىغا «سىغداپ» كىرگۈزۈشى كېرەك. پەقەت بەش يۈز زىيالىي ئۈچۈنلا يېزىش مېنىڭ نەزىرىمدە قىلچە ئەھمىيەتسىز... مەن يازغۇچى بولغان ئىكەنمەن، مېنىڭ ۋەزىپەم كەڭ تەسىر كۆرسىتىش. پەشتاختا ئالدىدا تۇرغان خېنىملار ئۆز دېرىكتورلىرىغا ئوخشاشلا مېنىڭ كىتابىمنى چۈشىنەلەيدىغان ھەمدە ئۇنىڭدىن ئىلھام ئالالايدىغان بولۇشى كېرەك. ناۋادا مۇشۇ نۇقتىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا ئىشقا ئاشۇرالىسام (كىتابلىق-رىمىنىڭ تىراژى بۇنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ) مەقسىتىمگە يەتكەن بولىمەن. مەن بور^① ۋە گلاس^② چۈشىدىلا ئېرىشەلەيدىغان تىراژغا

① گېنرىخ بور (1917-1985) فېدېراتىپ گېرمانىيىنىڭ ئاتاقلىق يازغۇچىسى.

② جۇنت گلاس (1927-) فېدېراتىپ گېرمانىيىنىڭ ئاتاقلىق يازغۇچىسى.

ئىگە بولالىدىم. مەن خەلق يازغۇچىسىمەن، خەلق ئاممىسى
ئۈچۈن ئەسەر يازمەن.“

كونسالىكنىڭ جۇشقۇن ئىجادىي كۈچى ئاجايىپ قىزىقارلىق
چۆچەككە ئوخشاش تارالغان. ئۇ ھەر كۈنى ئون سائەتتەك ئىش-
لەپ، ماشىنىكا قەغەزىدە 30 بەت يازما يازىدىكەن، يىلىغا ئاز
دېگەندە تۆت-بەش رومان نەشر قىلدۇرىدىكەن. شۇڭا بەزىلەر
ئۇنىڭغا ئەسەر يېزىپ بېرىدىغان بىر تۈركۈم قەلەمكەش بارىد-
كىن دەپ گۇمان قىلىدىكەن. دېموكراتىك گېرمانىيىنىڭ بىر
نېمىس تىلى يازغۇچىلىرى لۇغىتىدە ھەتتا كونسالىكنىڭ ئارقى-
سىدا ”ھېينز • گۇنتېر رەھبەرلىكىدىكى بىر يازغۇچىلار گۇ-
رۇپپىسى بار، گۇرۇپپىنىڭ ئەزالىرى ئارىسىدا يەنە بېننو • فېن
• مالوت بىلەن جۇنت • ھايىن بار“ دەپ يېزىلغان. ئەمەلىيەتتە
بۇ ئىسىملار كونسالىكنىڭ ئىلگىرى ئىشلەتكەن تەخەللۇسى ئى-
كەن. ئۇنىڭ رىۋايەتسىمان ئىجادىيەت كۈچى توغرىسىدا، كونسال-
لىكنىڭ ئۆزى مۇنداق دەپ چۈشەندۈرىدۇ: ”بۇنىڭدا ھېچقانداق
سىر يوق. ئەگەر بىر ئادەم تىرىشىپ ئىشلەپ، ھەر كۈنى
يېزىقچىلىقتىن باشقا ئىش قىلمىسا ۋە بىر يىلدىكى 365 كۈننىڭ
300 كۈنىنى چىقىرىپ يېزىقچىلىق قىلىدىغان بولسا، ئۇنىڭ
ئىجادىيەت كۈچىمۇ ھېچقانداق سىرلىق نەرسىگە ئايلىنىپ قال-
مايدۇ. كىشىلەر مېنى رومان ماشىنىسى دەپ ئاتىشىدىكەن.
بىراق، مەن يېزىقچىلىقتىن باشقا ھېچنېمە قىلمايمەن. سىز
مېنى ناھايىتى ھۇرۇن ئىكەن، كۈنىگە پەقەت بەش بەتلا بىر
نەرسە يازىدىكەن دەپ قىياس قىلىشىڭىزمۇ، بىر يىل دېگەندە
1500 بەتتىن ئارتۇق بىر نەرسە بولۇپ قالىدۇ، دېمەك ئۈچ

رومان پۈتتى دېگەن گەپ، لېكىن مېنىڭ يېزىپ كېلىۋاتقىنىمغا 30 نەچچە يىل بولدى.

تۈرلۈك ئەدەبىيات مۇكاپاتى باھالاش كومىتېتلىرى نەزەرگە ئېلىش دائىرىسىگە كىرگۈزمەي كېلىۋاتقان ئاممىباب ئەدەبىي يازغۇچىلارنى رىغبەتلەندۈرۈش ئۈچۈن، كونسالىك 1982-يىلى پۇل ئىئانە قىلىپ گودمان نەشرىياتى، ھاينا نەشرىياتى، بېب-باستاي نەشرىياتى بىلەن بىرلىكتە ”كونسالىك رومان مۇكاپاتى“ تەسىس قىلىپ، ”رېئال تۇرمۇشىمىزدىكى ئۆزگىچە كۆرۈنۈش-لەرنى جىددىي، ھەر خىل تەبىقىدىكى كىتابخانلارنى جەلپ قىلىدىغان شەكىللەر بىلەن يورۇتۇپ بېرىدىغان“ نېمىسچە يېڭى ئاممىباب رومانلارنى مۇكاپاتلايدۇ. باۋارىيە شىتاتى 1983-يىلى 6-ئايدا كونسالىكقا ”باۋارىيە مېدالى“ تەقدىم قىلىپ، ئۇنىڭ ”باۋارىيەگە ۋە باۋارىيە خەلقىگە كۆرسەتكەن ئالاھىدە تۆھپىسى“نى مۇكاپاتلىغان.

كونسالىك يېزىقچىلىقتىن باشقا مۇزىكا ئاڭلاش، ساياھەت قىلىش، كىتاب ئوقۇش ۋە سۆزۈشنى ياخشى كۆرىدۇ. ئۇ كلاسسىك يازغۇچىلار ئىچىدىن شېكسپېر، شىلېر، كې-لېست، گرېلپارزېرلارنى، ھازىرقى زامان يازغۇچىلىرى ئىچىدىن شولوخوۋ، ھېمىڭۋاي، فارادى، رېما كلارنى ئىنتايىن ياخشى كۆرىدۇ. بولۇپمۇ ئۇ شولوخوۋنىڭ «تىنچ دون» دېگەن رومانىنى بەكمۇ ياقتۇرىدىكەن. ئۆزى بىلەن شولوخوۋ ئوتتۇرىدا سېدا بىر خىل ئىچكى يېقىنلىق مۇناسىۋەت بار دەپ قارايدىكەن، ھەتتا ئۆزىنىڭ «دون دەرياسى بويىدىكى مۇھەببەت» دېگەن رومانىنىڭ تېمىسىنى شولوخوۋغا بېغىشلانغان دەپ ھېسابلايدىكەن،

ئۇ كىتابنىڭ تىتۇلىغا : ”كازاكلارنىڭ ئۇلۇغ يازغۇچىسى م . شولوخوۋغا بېغىشلايمەن ، خۇددى كىچىك بالا پادىشاھقا قايىل بولغاندەك مەن ئۇنىڭغا قايىل .“ دەپ يازغان .

كونسالىك كىچىك چېغىدىنلا جۇڭگوغا قىزغىن ئىشتىياق باغلىغان ، ئۇ ئىلگىرىكى ئاشۇ زامانلاردا ياشىغان بولسام ”جۇڭ-گونىڭ خان ئوردىسىدىكى ماركوپولو بولۇشنى ھەممىدىن بەك ئارزۇ قىلغان“ بولاتتىم دەپ ئۆز ئىپادىسىنى بىلدۈرگەن . يې-قىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان ، ئۇ جۇڭگوغا ئىككى قېتىم ساياھەتكە كېلىپ ، نەچچە ئون يىلدىن بۇيانقى ”بىردىنبىر مۇ-ھىم ئارزۇسى“نى ئەمەلگە ئاشۇردى . ئۇ ئەنخۇي ئەدەبىيات-سەن-ئەت نەشرىياتىنىڭ ئۆزىنىڭ بىر يۈرۈش رومانىنى نەشر قىلد-ىدىغانلىقىنى بىلگەندىن كېيىن ، جۇڭگو كىتابخانلىرىغا قىزغىن مۇھەببىتى ئۇرغۇپ تۇرغان سالام خەت يېزىپ ، ئۆزىنىڭ كىتاب-لىرى ئارقىلىق جۇڭگو كىتابخانلىرى بىلەن دوست بولۇشنى ئۈمىد قىلغان . بىز بۇ بىر يۈرۈش كىتابنى تاللاپ تۈزۈش ۋە تەرجىمە قىلىش جەريانىدا ، كونسالىك ۋە ئۇنىڭ قىزى داگما خانىم (Dagma Stecher — Konsalik) بىزنى زور كۈچ بىلەن قوللىدى ، بىز بۇ يەردە ئۇلارغا چىن قەلبىمىزدىن مىننەتدارلىق بىلدۈرمىز .

1989-يىل 5-ئاينىڭ 25-كۈنى ، بېيجىڭ .